

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Taivalkosken kunta suhtautuu myönteisesti matkailijaveron tai matkailijamaksun mahdollistamiseen. Alueellisesti kestävä matkailun kehittämiseen tarvitaan pitkäjänteistä rahoitusta myös kohteissa, joissa matkailu ei vielä ole aiheuttanut havaittavaa haittaa. Matkailu on Taivalkosken kunnalle merkittävä elinkeino ja sen kehittämiseksi tarvitaan entistä enemmän taloudellisia resursseja, jotka mahdollistavat kunnan tunnettavuuden kasvun ja matkailijamäärien lisääntymisen.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Mikäli matkailijaverosta tulevat tulot ohjautuvat kuntien omaan käyttöön voitaisiin niitä käyttää matkailun kehittämiseen, mutta myös sen aiheuttamien vaikutusten hallintaan ja vaikutuksien ennakoimiseen. Varoja voisi kohdentaa esimerkiksi matkailuinfrastruktuurin kehittämiseen, ympäristönsuojeluun, luontokohteiden ylläpitoon ja turvallisuuden kehittämiseen. Matkailijavero mahdollistaa vastuullisen matkailun kehittämisen pitkäjänteisesti ja vähentää matkailun aiheuttamia haittoja.

Myös terveyspalveluiden riittävyys etenkin sesonkiaikoina on turvattava. Ensisijaisena kohteena tulisi olla matkailun yleisten toimintavalmiuksien kehittäminen ja alueellisten haittojen ehkäisy alueella. Matkailijaveron käyttötarkoitus tulisi määritellä selkeästi ja sen käyttö olla läpinäkyvää.

Matkailijaveron hallinnoinnin ei tulisi kuormittaa liikaa yrityksiä. Lisäksi on seurattava tarkasti veron vaikutuksia kysyntään.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Kokeilu on hyvä tapa testata mitä vaikutuksia matkailijaverolla tai -maksulla olisi. Kokeiluajan tulee olla riittävän pitkä, jotta vaikutukset kysyntään, yritysten toimintaan ja matkailijoiden käyttäytymiseen saadaan selville. Kokeilussa tulisi olla mukana erilaisia alueita esimerkiksi vahva matkailualue ja kasvava matkailualue, jotta vaikutukset eri tilanteessa oleviin alueisiin voidaan todentaa.

Kokeilussa olisi hyvä selvittää mm. seuraavat asiat:

- syntykö lisärahoitusta ja mihin se on syytä kohdistaa
- miten yritykset ja asiakkaat kokevat matkailijaveron (hyväksyttävyys, viestintä, vaikutus ostokäyttäytymiseen)
- hallinnollisen työn määrä
- onko lisämaksulla vaikutusta matkailijoiden määrään, viipymään ja yritysten kilpailukykyyn.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Matkailijaveron tärkein tavoite tulisi olla matkailun haittojen ehkäiseminen ja myös joillain alueilla jo syntyneiden vahinkojen korjaaminen. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota terveyspalveluiden riittävyyteen alueella sekä niiden tukemiseen tarvittaessa.

-Matkailun infrastruktuurin ja palveluympäristön ylläpito ja parantaminen (reitit, opasteet, pysäköinti, jätehuolto, saniteettipalvelut, turvallisuus, yleisten alueiden ylläpito, kaavoitus, terveyspalvelut).

-Matkailun hallitun kasvun mahdollistaminen (tuotekehitys, turvallisuus, laatu)

-Kestävän matkailun edistäminen: kävijämäärien kasvu ei heikennä luontokohteita, paikallisten arkea tai palveluiden toimivuutta – vaan matkailu tuottaa myös alueelle näkyvää hyötyä.

-Matkailun hyväksyttävyyden lisääminen paikallisten näkökulmasta: jos matkailun hyödyt ja kustannusten hallinta näkyvät konkreettisesti, matkailu koetaan helpommin myönteisenä.

Miksi vero/maksu otettaisiin käyttöön?

Matkailijavero mahdollistaisi matkailun kehittämisen pitkäjänteisesti. Matkailu aiheuttaa lisäkustannuksia kunnille ja kohteille. Matkailijamäärän kasvaessa kustannukset ovat merkittäviä.

Matkailulla on kuitenkin suuri merkitys elinvoimalle, joten sitä halutaan kehittää kestävästi ja paikalliset asukkaat huomioiden. Veron/maksun käyttöön ottaminen mahdollisesti kehittäisi matkailijoiden kokemusta ja paikallisten asennoitumista matkailua kohtaan sekä lisäisi matkailun kehittämiseen tarvittavia taloudellisia resursseja.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Kun puhutaan kestävästä matkailusta, tarkoitetaan käytännössä sitä, että matkailu:

- ei kuluta luontoa tai kulttuuriympäristöä yli kestäkyvyn
- ei heikennä paikallisten arkea, vaan sopii yhteen muun elämän kanssa
- tuottaa alueelle myös taloudellista hyötyä ja työtä
- matkailu on hallittua myös sesonkiaikoina (turvallisuus, ruuhkat, jätteet, reittien kunto).

Miten matkailijavero/maksu voisi edistää tätä?

Kohdistamalla matkailijavero/maksu asioihin, jotka liittyvät kestävyys:

- luontokohteiden hoito ja kunnossapito (reitit, pitkospuut, roska-astiat, wc:t, kulumisen ehkäisy)
- kestävyyttä tukeva infra ja liikkuminen (opasteet, joukkoliikenteen tai yhteysratkaisujen kehittäminen, pysäköinnin ohjaus)
- turvallisuus ja järjestyksen hallinta sesongeissa sekä terveyspalveluiden riittävyyden turvaaminen.
- kestävyysmukainen matkailun ohjaus ja viestintä (kävijäohjaus, alueen kuormituksen seuranta, vastuullisuusviestintä)
- laadun ja vastuullisuuden kehittäminen yrityksissä, esimerkiksi koulutuksilla ja yhteisillä laatukriteereillä.

Matkailija hyväksyy maksun paremmin, jos hänelle viestitään selkeästi, että maksu käytetään asioihin, joita hän itsekin matkaillessaan käyttää.

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

Maksun tulisi olla kohtuullinen. Liian suuri maksu voi heikentää kysyntää ja jos matkailijaveron on sidonnainen viipymän pituuteen, se voi lyhentää viipymää alueella. Matkailijaveron tulisi olla tasapuolinen, jotta se ei aiheuta eriarvoisuutta alueiden välillä. Vero ei saa muodostua matkustuspäätöstä rajoittavaksi tekijäksi.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Matkailijaveron pitäisi kohdistua tasapuolisesti kaikkiin maksullisiin yöpymisiin, riippumatta majoitusmuodosta tai myyntikanavasta: majoitusliikkeet, mökkimajoitus, aamiaismajoitukset, leirintäalueet sekä myös alustojen (Airbnb, Booking ym.) kautta tapahtuva lyhyt vuokraus. Näin vältetään se, että vero kohdistuu vain osaan toimijoista ja vääristää kilpailua. Veron ei tulisi kohdistua pitkäaikaiseen asumiseen (esim. yli kuukauden pituiset majoitussopimukset; keikkatyöläiset), sosiaaliperusteiseen majoitukseen tai oman vapaa-ajan asunnon käyttöön.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

On tärkeää, että kansallinen lainsäädäntö määrää veron suuruuden, kohdistamisen ja verovelvollisuuden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan varmistamiseksi. Veron ottaminen käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa voi vaikuttaa siihen, että osa alueista joutuu eriarvoiseen asemaan ottaessaan veron käyttöön. Veroa ei tulisi siksi ottaa käyttöön vain yksittäisissä kunnissa.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Veroa ei tulisi soveltaa vain osaan kunnan alueista. Alueellinen toteuttaminen ja valvonta olisi haastavaa ja asettaisi kunnan sisällä alueet eriarvoiseen asemaan.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Soveltaminen sesonkiaikoina voisi olla vaikea toteuttaa, joten siksi veron tulisi olla voimassa koko ajan.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Kansallisesti on määriteltävä verovelvolliset, perintä/tilitys, oikeusturva sekä veron enimmäistaso tai vaihteluväli, jotta malli on yhdenvertainen ja helppo toteuttaa. Kuntien harkinnassa tulisi olla se mihin verotuloja kohdistetaan. Käyttökohteissa on kuitenkin oltava selvät periaatteet, jotta matkailijaveroa ei käytetä esimerkiksi kunnan muiden palveluiden tuottamiseen.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Verotulot tulisi käyttää matkailusta aiheutuvien haittojen korjaamiseen ja ennaltaehkäisyyn. Vastuullisen matkailun kehittämiseen ja siihen, että paikallisten arkeen kohdistuvat haitat saadaan minimoitua. Verotulojen käytön tulee olla läpinäkyvää ja selkeää.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Verovelvollisia tulisi olla majoituspalveluita tarjoavat toimijat (mukaan lukien lyhyt vuokraajat) tai matkanjärjestäjät. Toteutustavan tulisi olla selkeä. Lisäksi on oltava selkeät toimintatavat, mikäli majoittaja ei peri tai tilitä veroa.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Taivalkosken kunnalle matkailu tärkeä elinvoimatekijä. Matkailu tuo työtä, yritystoimintaa ja kysyntää palveluille. Vuonna 2024 matkailu synnytti Taivalkoskella arviolta 89 välitöntä henkilötyövuotta (noin 16 % kaikkien toimialojen henkilötyövuosista). Lisäksi kunnassa oli 275 rekisteröityä petipaikkaa ja yli 22 000 rekisteröityä yöpymisvuorokautta, joista 43 % oli ulkomaisten matkailijoiden yöpymisiä.

Matkailun välitön matkailutulo aluetalouteen oli 13,3 miljoonaa euroa, ja matkailun tuomat palkkatulot 3,4 miljoonaa euroa.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Kohtuullinen vero ei vähentäisi matkailua Taivalkoskella etenkin, jos käyttökohteet on kerrottu selkeästi ja veron periminen on yksinkertaista.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Yrityksille matkailijavero voi olla riski, mikäli vero nostaa hintoja paljon. Asukkaille verosta olisi todennäköisesti positiivisia vaikutuksia, jos verolla voidaan parantaa esimerkiksi infraa tai jätehuoltoa.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Jos ympäryskunnat päättäisivät olla ottamatta käyttöön matkailijaveroa, olisi sen käyttöön ottaminen vaikeaa. Siksi järkevintä olisikin, mikäli vero otetaan käyttöön, että se otetaan käyttöön joka kunnassa.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Minusta matkailijaveron on lisä nykyisten matkailuun ja majoitukseen kohdistuvien verojen päälle (esim. arvonnäkövero), joten se nostaa yöpymisen kokonaishintaa. Siksi sen suhde muihin veroihin pitäisi arvioida kilpailukykyyn ja kohtuullisuuden kautta: veron on oltava maltillinen, jotta kokonaisverorasitus ei kasva liikaa.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Ennen veron käyttöönottoa on selvitettävä/sovittava mitä asioita seurataan ja varmistettava, että niistä on saatavilla luotettavasti tietoa. Yrityksien ja asiakkaiden palautteita on kuunneltava. Mikäli veron maksamiseen liittyy poikkeuksia esimerkiksi työmatkustus tai pitkäaikainen majoittuminen, on poikkeuksien oltava yksiselitteisiä ja helppoja toteuttaa.

Viestintään on panostettava ja asiasta on viestittävä matkailijoiden lisäksi yrityksille ja kunnille.

Toteutustavan tulisi olla yksinkertainen ja integroitavissa laskuille ja varausjärjestelmiin kohtuullisin kustannuksin.

Raportoinnista ja veron käyttökohteista on oltava yhtenäiset käytänteet.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Pyttynen Anna
Taivalkosken kunta